

Hotel
**KASTEEL
ENGELBURG**

IN DEN BEGINNE...

OVER HET ONTSTAAN VAN DE ENGELBURG IS WEINIG MET ZEKERHEID TE ZEGGEN. VAN DE STICHTING BESTAAT GEEN OORKONDE, GEEN KRONIEK VAN DE VROEGSTE BEWONERS. ER ZIJN GEEN OUDE AFBEELDINGEN VAN HET KASTEEL. OOK NAAR DE OORSPRONG VAN DE NAAM KUNNEN WE SLECHTS GISSEN.

Het is aardig om te veronderstellen dat er een band bestaat met de Engelenburcht op Malta, waar sinds 1530 de kruisridders zetelden. Het wapen van deze aristocratische orde, het achthoekige witte Maltezer kruis, siert het portret van Frederik van der Capellen, dat zich op de Engelenburg bevindt. Een andere speculatie voert naar de Engelenburcht in Rome. Deze op het graf van keizer Hadrianus gebouwde pauselijk burcht ontleent zijn naam aan de verschijning van aartsengel Michaël in hetjaar 590. In 1527 werd de burcht bestormd door de troepen van Karel V en dapper verdedigd door de beroemde edelsmid Benvenuto Cellini. Niet lang daarna betrok de eerste bekende bewoner, Jacob Schimmelpenninck, de Engelenburg. Maar de naam bestond toen al. Het meest aannemelijk is dat de naam verwijst naar het woordje 'eng'. Een eng is een door mensenhand geschapen open plek voor akkerbouw of veeteelt. Namen van plaatsen zoals Hengelo of Engeland (bij Beekbergen) wijzen op zo'n ontginning. De Engelenburg zou in dit geval vernoemd zijn naar de eng van Brummen.

STICHTING

Zoals gezegd: veel is onbekend.

Hoe het kasteel er in eerste instantie heeft uitgezien, weet niemand. Bij archeologische steekproeven in 1992 is er een stenen muur blootgelegd (zichtbaar gelaten door een raam in de keldervloer). Ook zijn er eiken palen aangetroffen van duizend jaar oud. Dat bewijst dat de bouw van de Engelenburg teruggaat tot de vroege middeleeuwen. Vermoedelijk was het toen een bescheiden villa (in de Romeinse zin van landhuis of herenboerderij). De voornaamste functie ervan was die van versterkte graanopslag, een spieker'. Graan was een kostbaar bezit. Het was niet alleen een voedselvoorraad, men betaalde er ook rente en belastingen mee. Grotere bedragen 'spaarde' men in de vorm van vee. Muntgeld speelde vrijwel geen rol en werd alleen bij bijzondere gelegenheden gebruikt.

Van de omgeving waarin de Engelenburg moet hebben gelegen, kunnen we ons moeilijk een voorstelling maken. Er bestaan geen afbeeldingen van. De vroegste kaarten zijn onbetrouwbaar. Op landkaarten uit de 16e eeuw van de IJsselvallei zijn heuvels, bossen en velden met zwier doch vaag getekend. Ook zijn er kerken, molens en kastelen te zien, maar het zijn niet meer dan herkenningstekens. De Engelenburg staat er helaas niet op. Ofschoon door opgravingen en luchtfoto's de fysieke gesteldheid van het terrein is te reconstrueren — de waterlopen, de wegen, de patronen van ontginningen en nederzettingen — weten we niet hoe het eruit zag en hoe het werd ervaren. We moeten aannemen dat de Engelenburg enig aanzien genoot, en dat zijn aanblik in het landschap daarbij een rol speelde. Dat er geen afbeeldingen van bestaan hoeft ons niet te verbazen, want pas later in de geschiedenis duikt het landschap op als een genre in de schilderkunst en poëzie, dat ernaar streeft de zichtbare wereld natuurgetrouw af te beelden. Pas wanneer de Europeanen de drempel overschrijden die de middeleeuwen van de moderne tijd scheidt, worden ze zich bewust van het beeld van hun omgeving. Maar zover zijn we nog niet.

KASTEEL EN DORP

In het Frankische rijk was het land ingedeeld in gouwen: Graafschappen, 'kerspels' (parochies) en hoven (villa's, tevens gerechtshof). Deze in 732 begonnen territoriale politiek herstelde de wanorde die na de val van het Romeinse Rijk was ontstaan. De nieuwe indeling was ook de basis voor de kerstening van de bevolking: het geloof werd in deze streek voortvarend gepropageerd door de Friese monnik Liudger. Een oorkonde vermeldt zijn verblijf in 794 op de hof van Brummen. Het ligt voor de hand dat dit de Engelenburg was.

Dorp en kasteel vormden een hechte juridische, economische en militaire eenheid. Vandaag nog valt de kaarsrechte laan op die beide met elkaar verbindt als een navelstreng, die pas door de aanleg van het spoor is doorsneden. De economische band tussen Brummen en de Engelenburg was gebaseerd op de rijkdom van het land. De opbrengst kwam niet alleen van de in cultuur gebrachte grond (de eng), maar ook van de woeste grond. Het bos verschafte de boeren hakhout, herders lieten er hun vee grazen en de heren bejaagden het wild. De Engelenburg stond precies op de grens van natuur en cultuur, en bewaakte hun uitwisseling. Bovendien vormden het kasteel en het dorp een infrastructurele eenheid. Het handelsverkeer vond vooral plaats over de IJssel, de betrouwbaarste route. De route over land liep hoog en droog over de Veluwezoom, de stuwwal uit de IJstijd. Wie langs de rivier van Arnhem naar Zutphen reisde, moest bij Brummen met het pontveer oversteken naar Bronkhorst, want aan de linkeroever trad de onbedijkte IJssel vaak ver buiten zijn bedding. Een alternatieve route liep over de weg naar Eerbeek omhoog. Hiervoor werd tol geheven bij het tolhuis, dat tot de Engelenburg behoorde.

BEHEERSING VAN DE OMGEVING

Door zijn gunstige ligging kon de Engelenburg goed verdedigd worden. De gemetselde spieker zal vermoedelijk hoog zijn geweest. Het solide bouw materiaal (eiken funderingspalen en gemetselde muren) wijst erop dat men kosten noch moeite had gespaard om een bouwwerk op te richten dat de tand des tijds kon weerstaan. In een tijd waarin overwegend met hout, leem en stro werd gebouwd en in ieder huis het vuur brandend werd gehouden, moet een stenen huis een aura van onverwoestbaarheid hebben gehad. Het kasteel lag niet, zoals nu, tussen eeuwenoude bomen verscholen. Ongetwijfeld had het een vrij schootveld en was het daardoor van verre zichtbaar. Het belangrijkste doel van het kasteel was het beheersen van de omgeving. Door de waterrijke omgeving en gevoed door de Brummense beek (die tegenwoordig gekanaliseerd is), zal de slotgracht nooit droog hebben gestaan. Hoog gezeten en omringd door water, kon men tijdig eventuele vijanden zien aankomen en de slotbrug ophalen.

Het water had ook een andere functie. Aan de Soerense beek stond een watermolen die graan tot meel vermaalde. Ook andere grondstoffen konden er worden bewerkt. Veel beken in deze streek ontspringen aan een zogenaamde spreng, een door mensenhand gemaakte bron die het grondwater van het Veluweplateau aftapt. Het slimme spel met de krachten van de natuur, waarmee het ontstaan van de Engelenburg is verstrengeld, staat tegenwoordig zowel in ecologisch als in recreatief opzicht opnieuw in de belangstelling.

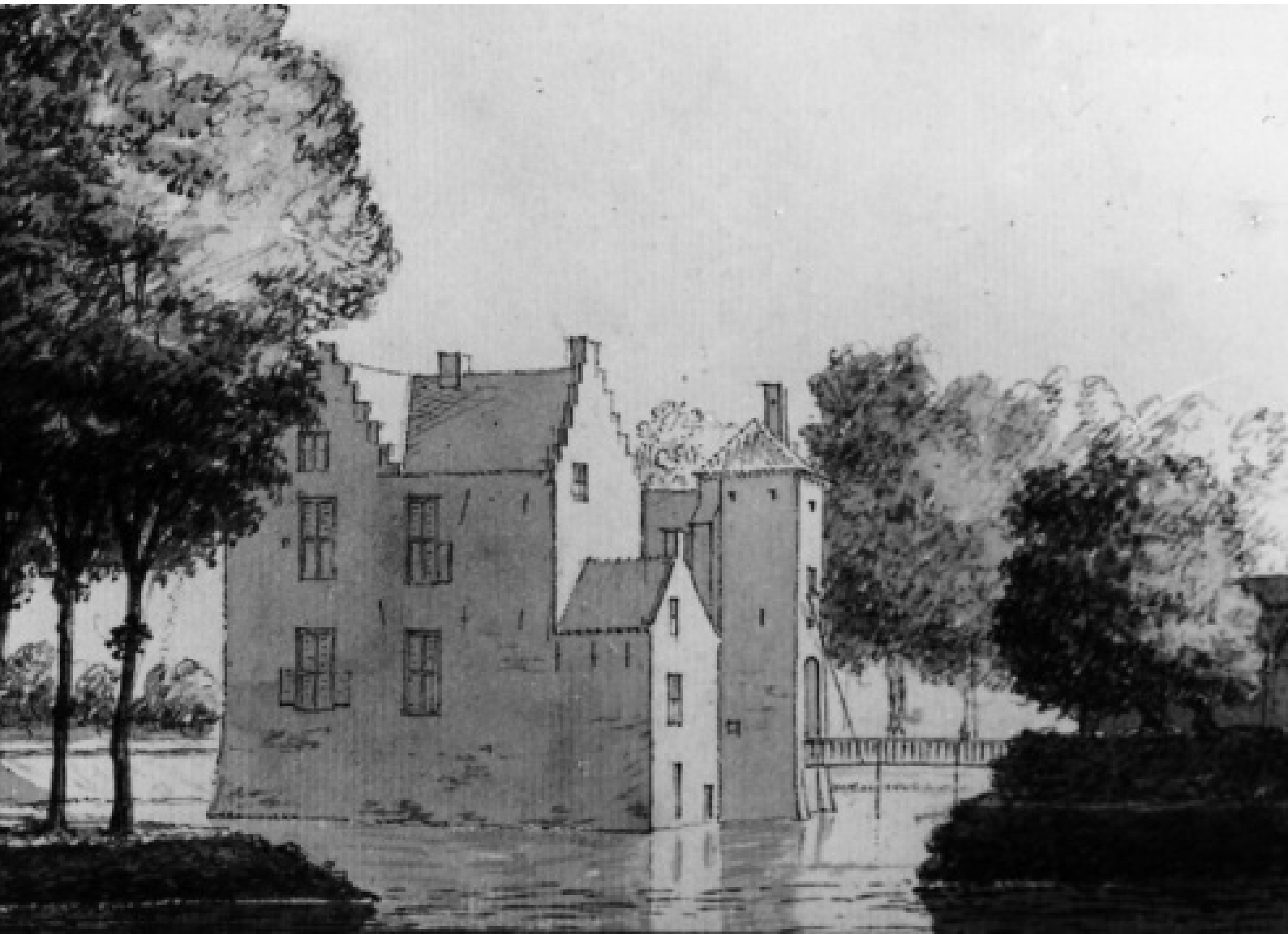
VERWOESTING

In 1570 trad Jacob Schimmelpenninck van der Oije in het huwelijk met Margaretha van der Capellen. Waarbij zijn vader Alexander (Sander) wordt vermeld met de toevoeging 'ten Engelenburg'. Van diens zoon, Jacob II, is bekend dat hij het kasteel daadwerkelijk bewoonde, tijdens de 80-jarige oorlog. In 1591 veroverde het leger van prins Maurits de IJsselvallei op de Spaanse bezetter. De Prins van Oranje logeerde toen op de Engelenburg, wat bevestigt dat het kasteel aanzien genoot. De oorlog werd hervat en in 1624 verwoestte het Spaanse leger, aangevoerd door graaf Hendrik van den Berg, de Engelenburg. Er bestaan kaarten van het slagveld voorafgaande aan de inname en vernietiging, waarop ter plekke van de Engelenburg een groot legerkamp is opgeslagen. Toen Jacob II Schimmelpenninck al na enkele jaren de Engelenburg herbouwde, luidde hij een nieuw tijdperk in.

DE SOLIDE BURCHT

Het geslacht Schimmelpenninck van de Oije heeft een eeuw lang op de Engelenburg gewoond. In de 14e eeuw waren er voorouders van Duisburg tot Brussel bekend als wijnhandelaar. Vanaf de 16e eeuw gold het geslacht als adelijk. De Schimmelpenninck waren aanzienlijke burgers van Zuthen, een vendige handelsstad aan de IJssel.

Herhaaldelijk komt men in de geschiedenis een Schimmelpenninck als schepen of burgemeester tegen. In Gelderland was het gebruikelijk dat een welgesteld koopman en geleerd magistraat een kasteel of havezate (versterkte herenboerderij) kocht om een plaats in de ridderschap te verwerven. Het goed diende tevens als zomerverblijf maar het verlangen om 'buiten' te wonen uit liefde voor de natuur bestond toen nog niet.

RIDDERSCHAP

In 1570 wordt sander Schimmelpenninck van der Oije, bij het huwelijk van zijn zoon Jacob met Margaretha van der Capellen vermeld met de toevoeging ‘ten Engelenburg’.

Of hij er woonde is niet bekend. Jacob trouwde tweemaal en kreeg uit zijn tweede huwelijk een zoon die hij eveneens Jacob noemde. Deze Jacob II is de eerste bewoner van de Engelenburg die we van naam kennen. Hij maakte de verwoesting van het kasteel mee en liet het herbouwen, om het in 1642 als leengoed in de Ridderschap van Veluwe in te schrijven. Er zetelde op de Engelenburg dus een stadsbestuurder, aan wie het ‘riddermatige’ leengoed een aristocratisch aureool gaf. Het aanzicht van het kasteel kennen we van de in 1732 door Abraham de Haan getekende en door Hendrik Spilman geëtste voorstelling. Het is een havezate: een half open hof met een statig huis en aan weerskanten ‘bouwhuizen’ die fungeren als koetshuis en woning voor het personeel. De architectuur is in de pittige stijl van de renaissance, met hoge kruisramen, steile kapvormen en sierlijk metselwerk. Opvallend is de verticaliteit, benadrukt door de lage horizon van de prent. Dit overhoekse aanzicht is spannend maar niet echt uitnodigend. De tussen de torens ingeklemde poort oogt afwerend. Er vallen zware schaduwen. Wel geven de zwanen iets dromerigs aan het tafereel. De toeschouwer identificeert zich misschien even met de twee figuurtjes op de ophaalbrug, en laat dan de blik weer glijden over de verweerde muren en hun spiegeling in de slotgracht. De lichtelijk nostalgische toon van de afbeelding laat zich verklaren door het tijdstip van zijn ontstaan. Het gaat om een terugblik op wat reeds vrijwel verleden tijd is. Weldra zal de Engelenburg namelijk een andere gedaante krijgen. Het is interessant om beide gedaanten te vergelijken.

Terwijl de Engelenburg op de prent van 1732 nog een steer bouwwerk is dat zijn omgeving beheerst, gaat het witte huis zoals te zien op een foto uit 1850 er voornamelijk doch lieflijk in op. De bomen torenen boven het huis uit in plaats van andersom. Het open schootveld is veranderd in een schilderachtige aanblik. Zo is de strenge burcht een romantisch paleis geworden aan het eind van een “bijna onafzienlijke laan van statige beuken” (Van Til, 1832). In het volgende hoofdstuk komen we op deze periode terug.

De Schimmelpennincks wisten hun bezittingen aanzienlijk uit te breiden. Jacob II kocht Groot-Kell. Hij liet beide kastelen na aan zijn zoon Alexander, burgemeester van Zutphen. Toen deze in 1670 overleed, werd zijn eveneens Alexander geheten zoon Heer van de Engelenburg. Deze kocht het aangrenzende goed de Rees, was ook burgemeester van Zutphen én ambassadeur in Engeland. Hij bleef kinderloos en liet de drie kastelen na aan zijn zuster Johanna, die in het huwelijk trad met Henrick Reyner van Laer, Heer tot de Lichtenberg. Na zijn dood hertrouwde Johanna met Assueer van Appelhorn. Het geslacht Schimmelpenninck was overigens niet uitgestorven en bezat in de wijde omtrek nog andere kastelen, zoals de Cloese en Noortempe.

PATRIOTTEN

Door overerving kwam de Engelenburg in 1730 in bezit van de familie Van Heeckeren van Kell, waarna het in 1776 door verkoop in handen kwam van Johann George Stierling, die het meteen weer verkocht aan het echtpaar Van Braam-Feith. Jacob Pieter van Braam was kapitein bij de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). In 1784 ontzette hij met een vloot van vier grote lineschepen en twee fregatten het belegerde Malakka, waarna de koning van Riouw zich aan hem overgaf. Daarna werd Van Braam bevorderd tot schout-bij-nacht en later tot vice-admiraal. Lang heeft hij niet van zijn kasteel genoten, want in 1781, na de dood van zijn vrouw, verkocht hij het aan Robert Jasper van der Capellen. Deze wilde er toelating tot de Ridderschap van Veluwe mee verwerven. Hij was een vurig aanhanger van de Franse Verlichting, een wijsgerige stroming die het dogmatische geloof in autoriteit bestreed: men was van mening dat de mens dankzij het natuurlijke 'licht' van het verstand in staat was om in vrijheid te leven, en deze vrijheid in redelijkheid kon delen met zijn medemens. Van der Capellen maakte zijn huis tot trefpunt van de revolutionair gezinde patriotten. Hij was mogelijk de drijvende kracht achter de Akte van Verbintenis waarmee de Ridderschap van Veluwe zich in 1785 tegen de Oranjepartij en het stadhouderlijk stelsel keerde. Het tij keerde echter.

Toen het Hof van Gelre in 1786 een opsporingsbevel uitvaardigde, moest Robert Jasper de wijk nemen naar Zutphen, vervolgens naar Deventer en verder naar Amsterdam. Het jaar daarop vielen de Pruisen ons land binnen en herstelden (voor korte duur) de macht van Willem V. Dit werd in Zutphen gevierd met een feestmaal waarvan het menu door bewaard gebleven rekeningen te reconstrueren is: het was een geweldige braspartij (zie kader). Onze patriot vluchtte in 1787 met medestanders, onder wie Betje Wolff en Aagje Deken, via Antwerpen en Brussel naar Frankrijk. Een jaar later werd hij door het Hof van Gelre bij verstek ter dood veroordeeld, waarbij de Engelenburg waarschijnlijk verbeurd is verklaard. Dit vonnis werd na de intocht van de Fransen nietig verklaard door de patriotten. Intussen was de Engelenburg geen weerbaar kasteel meer, maar een lustoord "met schoone plantogiën", zoals het heet in de "geographische beschrijving van de provincie Gelderland" uit 1772. Weliswaar was de gedaante nog wel die van een kasteel met een slotgracht en torens als symbolen van de 'ridderschap'. In de 18e eeuw kregen buitenplaatsen steeds meer de betekenis van een arcadisch oord waar de geleterde burger zich terugtrok van zijn bezigheden in de stad om zich over te geven aan de studie van de natuur, of waar men in aangenaam gezelschap utopische gedachten besprak over de vooruitgang van de mensheid

DE ROMANTISCHE VILLA

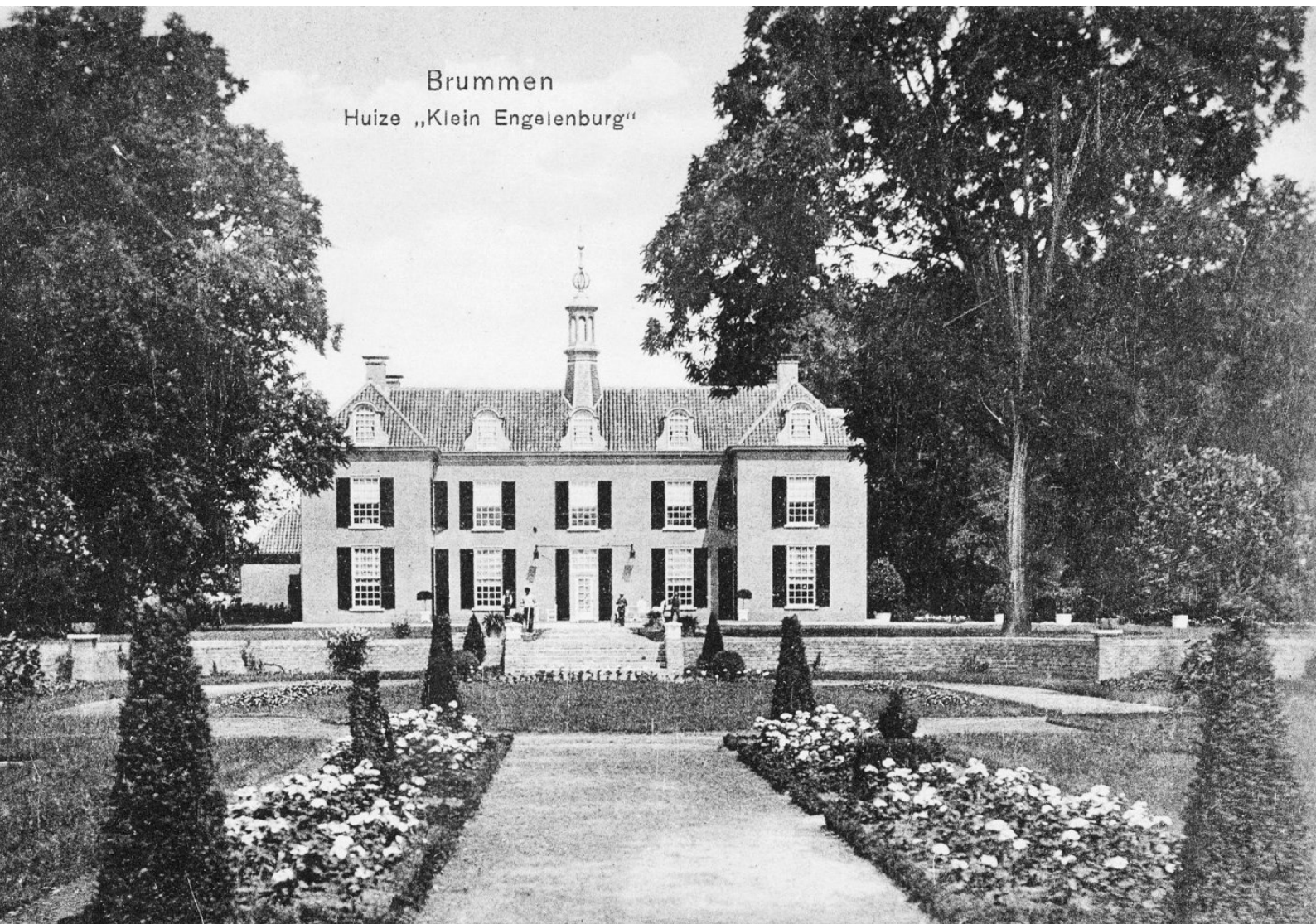
Tijdens de Franse bezetting kwam het kasteel in handen van twee zuster, de baronessen Anna Joanna en Reyniera Maria van der Heyden. De eerste overleed in 1802, de tweede liet de Rooms-katholieke kerk van Brummen oprichten aan de oprijlaan, de huidige Engelenburglaan. Kort na haar dood kwam de kerk in 1830 gereed

Judith van Lennep, weduwe van Nicolaas van Walrée, kocht het kasteel van de erfgenamen van de baronessen om in de buurt te wonen van haar zuster Christina, echtgenote van Alexander Diederik van Spaen, die het nabijgelegen Voorstonden bewoonde.

METAMORFOSE

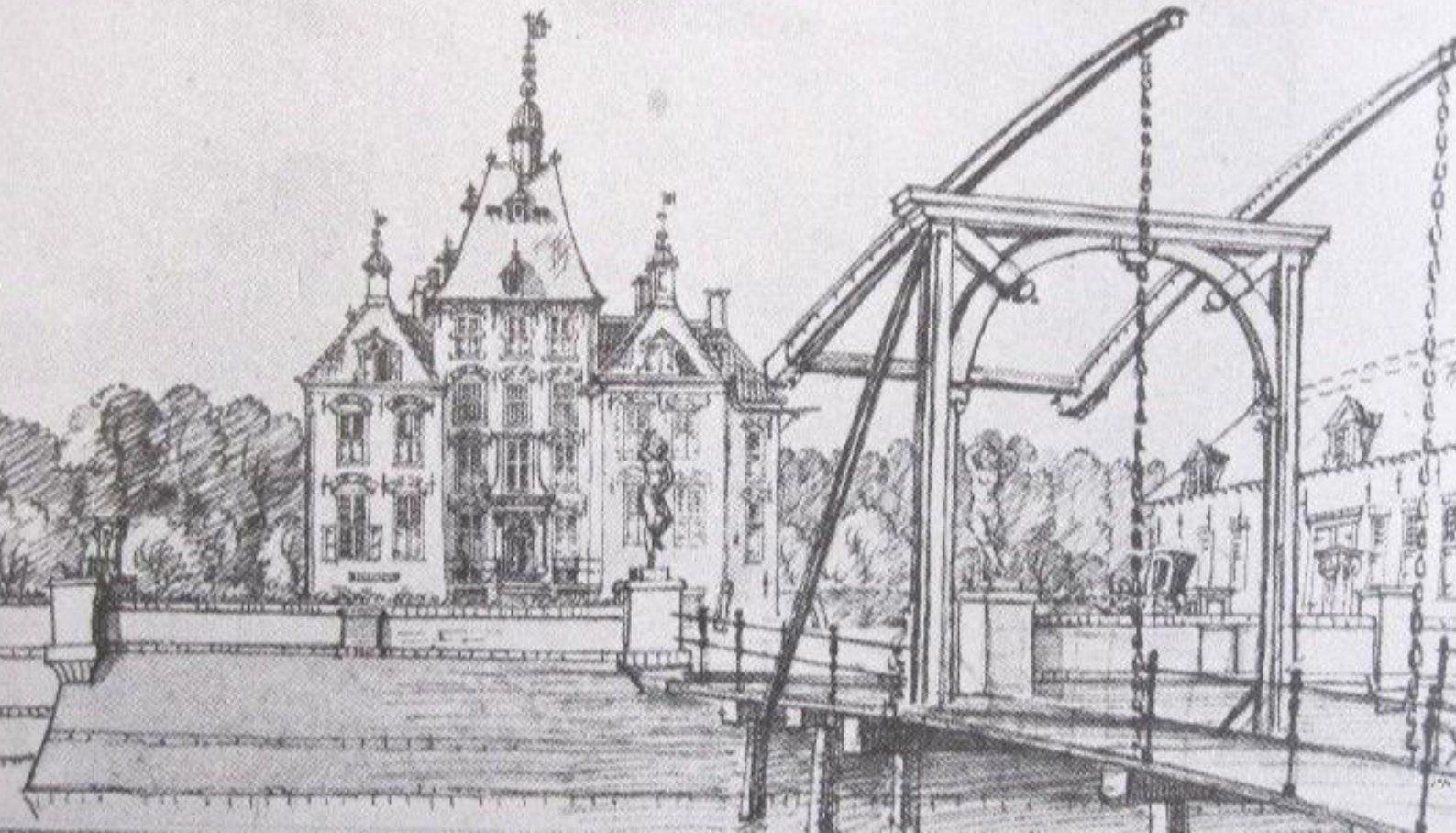
Judith liet het kasteel "onthoofden". De spitsedaken werden afgebroken, de poort en de torens verlaagd. Het metselwerk werd gepleisterd. Het sombere kasteel werd verpakt in de helderwitte villa die de Engelenburg vandaag de dag nog altijd is. De nieuwe gevel werd gecomponeerd vanuit het timpaan op de middenpartij. Dit klassieke motief regelt de verhoudingen tussen hoogte en breedte van een evenwichtige reeks ramen en lijsten. De Ionische ingangsportiek ademt openheid. Het dak wordt gesierd door een luchtig klokkentorentje. Het luidt een nieuw tijdperk in. Bij deze metamorfose, waarvan de architect helaas onbekend is, verloor het huis zijn dominante

verticalen. Het trotse, ietwat stugge kasteel werd omgetoverd in een elegante villa, die het landgoed waarin het rustte innemend bekronde. De horizontale lijnvoering die de band met de omgeving aanhaalt, is bij latere uitbreidingen aan de zijkant voortgezet, waardoor men wel van een klein Soestdijk spreekt. Meer naar het dorp toe liet de douairière een dependance bouwen, Klein-Engelenburg. Nadat zij zich hier had teruggetrokken, overleed ze in 1843. Waarschijnlijk heeft ze zich ook actief bemoeid met de tuinen op het indertijd 200 ha. grote goed. Ofschoon daarvan niets is gedocumenteerd, is het duidelijk dat de formele aanleg in deze periode op de schop is genomen. Het is niet zeker welke ontwerper hierin de hand heeft gehad. Op de 19e-eeuwse gezichten van de witte Engelenburg, vertoont de omgeving kenmerken van veel tuinen en parken in het Europa van die tijd, waar sinds ongeveer 1780 de ervaring van de 'Grand Tour' over de Alpen naar Italië werd nagevolgd, terwijl ook inspiraties uit de Oriënt werden verwerkt. In ons land waren vooral vader en zoon Zocher hierom beroemd. Hun landschapstuinen suggereerden een natuurlijke harmonie, die men aan den lijve onderging tijdens een schijnbaar ongedwongen wandeling die in werkelijkheid scenografisch zorgvuldig was uitgekiend. In 1911 verrijkte de bekende tuinarchitect H. van Lunteren de tuinen van de Engelenburg met een bloementuin.

Huis Engelenburg. 1212 Sepember 1743.

Hiermee herstelde hij een zekere formaliteit. Vandaag nog telt de landschapstuin van de Engelenburg menig oude boom, waaronder onder de dikste taxus van Nederland, een ijskelder en een theekeupel. De hertenkamp die op een kaart uit 1877 staat genoteerd, is verdwenen. Wel bewaard is de deels ommuurde voormalige kruiden- en moestuin, waarvoor nu plannen tot herstel bestaan. Aan het herstel van de zicht-as vanaf de achterzijde van het huis wordt gewerkt. Er verschijnt weer een romantische diepte in het park en de kanalisering van de beek is ongedaan gemaakt.

WINTERTUIN

Na de dood van mevrouw van Lennep zag de Engelenburg verschillende eigenaars komen en gaan.

Onder hen is Frederik Bogaardt het vermelden waard. Vermogend teruggekeerd uit de Oost, ging hij wonen in Den Haag en verwierf Groot-Engelenburg (zoals het sinds de bouw van Klein-Engelenburg werd genoemd) als zomerverblijf. Het noodlot trof hem. Zijn 13 jaar oude zoontje Frederik Marius werd ontvoerd. De kidnapper vermoordde het arme kind en wist met het opsturen van een afgesneden vinger een hoog losgeld te krijgen. Zijn handschrift verraadde hem echter en hij werd gepakt. De 'Moord in het Dekkersduin' stond in alle kranten. Het getroffen echtpaar vestigde zich op de Engelenburg. Op de algemene begraafplaats werd een praalgraf voor Marius opgericht. Bogaardt wijdde zich aan het beheer van het landgoed en kocht er enkele boerderijen bij.

Hij stelde het landgoed open voor wandelaars, zoals de Zutphense Courant berichtte op 6 april 1878: "De tegenwoordige eigenaar denkt er anders over (het kappen van bomen) en met groot genoegen hebben de ingezetenen, ook door de goede zorgen van zijnen ijverigen administrateur, twee nette alleëen met jong plantsoen zien verrijzen. Voegt men hierbij dat de vroeger verboden wandeling op het schoone landgoed thans aan ieder veroorloofd is, dan mag men zich over een en ander met recht verheugen."

EEN NIEUWE ROL VOOR DE ENGELBURG

In 1910 kwam de Engelenburg in het bezit van jonkheer Schelto van Citters, commissaris van de koning van gelderland, die het kocht van mevrouw van Marle, Bogaardts dochter, ging wonen op klein engelenburg, waar van Citters voordien had vertoefd. De van Marles lieten het in 1912 afbreken en herbouwen in de stijl van het hollands classicisme.

De jonkheer liet een bibliotheek aan de oostvleugel bouwen. In 1942 overleed Van Citters en het landgoed werd verkocht. De Tweede Wereldoorlog maakte een einde aan de Engelenburg als woonhuis. De Duitse bezetter nam het pand in gebruik. Acht mannen van het plaatselijk verzet werden er gefusilleerd. Hun nagedachtenis wordt geëerd met een gedenkzuil aan de Engelenburgerlaan.

VAKANTIEOORD

Na de tweede wereld oorlog nog eenmaal een toonbeeld van macht te zijn geweest, werd de Engelenburg gekocht door de gemeente Brummen. Een journalist die in de Brummense Courant van 11 juli 1947 de geschiedenis van het landgoed beschrijft, moppert: "Na de bevrijding werd de gemeente eigenares, dat wil zeggen voor f 150.000 van het huis met circa 9 ha. grond. Liet men eertijds geen kans voorbij gaan om het fraai bezit te vergroten door aankopen, de laatste jaren is dit wel erg in tegengestelde richting gegaan. Het zal mij benieuwen welke bestemming mettertijd aan dit gebouw gegeven zal worden." Welnu, nog datzelfde jaar verkocht de gemeente het aan de Twentsche Bank (later ABN) die het 30 ha. omvattende goed als vakantieoord voor zijn personeel gebruikte. Deze instelling speelde eigenlijk de rol die voorheen adel en patriciaat speelden: de vooraanstaande rol van de bank in de stedelijke bedrijvigheid vindt zijn tegenhanger op het platteland in de functie van landheer.

VAN VAKANTIE OORD NAAR EXCLUSIEF HOTEL

Toen door de individualisering en welvaart de behoefte aan een collectief vakantieoord in eigen land verdween, verloederde het complex. Doch het terrein viel niet ten prooi aan speculaties. In 1987 wist Anton Th. de Lange de Engelenburg te verwerven. Na zijn omzwervingen in Afrika en een studie sociale geografie in Amsterdam was Anton de Lange op zoek naar een kasteel voor zijn jonge gezin. Het was een droom. Hij wist dat Gelderland de meeste kastelen telt en eigenlijk bij toeval kwam hij bij de leegstaande Engelenburg terecht. Na contact op te hebben genomen met de ABN, hoorde hij dat er de volgende dag een kijkdag werd gehouden. De Lange bracht als eerste een bod uit. De bank accepteerde het, verleende ook de nodige hypotheek en financierde het herstel, waarmee de nieuwe eigenaar voortvarend een begin maakte. Hij wilde van de opbrengst van het landgoed leven en schiep daarom nieuwe economische functies.

Nadat De Lange een aantal jaren de Engelenburg grootschalig als restaurant, hotel en partycentrum had geëxploiteerd verlegde hij het accent van kwantiteit naar kwaliteit. Het landgoed werd een exclusief golf- en conferentiecentrum met kasteelhotel. De vergane glorie restaurerend, introduceerde De Lange ook vernieuwingen, waarbij hij een synthese van plaatselijke tradities en exotica nastreefde. In 1997 liet hij een replica bouwen van 'Boschendal', een Zuid-Afrikaans wijngoed, dat de bestemming kreeg van gastenverblijf. De architectuur herinnert aan De Lange's avonturen in Zuid-Afrika en Rhodesië, waarheen hij als negentienjarige was gelift om er zeven jaar als freelance fotograaf en handelaar zijn levenswijze te ontdekken 'van landloper tot landheer'. Egbert Hoogenberk de op kasteel Voorstonden woonachtige architect die dit gastenverblijf bouwde, had al eerder de aanbouw van een serre aan de Engelenburg ontworpen.

De architectuur van de serre is ontleend aan de grote koepelconstructie van de koninklijke serres te Laken, bij Brussel. De aanvankelijke afkeuring van de overheid trotserend, heeft de architect zijn roeping waargemaakt om een 'harmonische architectuur' te realiseren. De glazen tuinzaal is niet alleen elegant verweven met de bestaande gevel en terrassen, maar roept ook de oude orangerie in herinnering. Naarmate Anton de Lange, het achterstallig onderhoud wegwerkte, groeiden zijn verbondenheid met de geschiedenis en zijn ambitie om het landgoed in de geest van vroeger voort te zetten. De periode rond 1800 dient daarbij als uitgangspunt. De Lange huldigt de gedachte dat investeringen in principe geld moeten opleveren. Maar wat uiteindelijk telt is niet de maximale maar de optimale winst. De golfbaan betaalt bijvoorbeeld voor het herstel van de landschapstuin. De in de vorige eeuw gekanaliseerde Brummense beek slingert tegenwoordig weer tussen afwisselend flauwe en steile oevers en voedt de slotgracht. De exploitatie van het bos is 'om niet' uitbesteed: het levert niets op, maar kost ook niets. Drie tuinlieden zorgen voor de in ere herstelde bloementuin en worden betaald uit de opbrengsten van het restaurant en het hotel. Ook de kruiden- en moestuin zullen straks op deze manier worden onderhouden. Het doel is om het landgoed zoveel mogelijk zijn oude omvang terug te geven.

